

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 29 marca 2024 r.

Poz. 1766

UCHWAŁA NR XLVI/288/2024 RADY MIASTA BRAŃSK

z dnia 26 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 16880, w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535, 1606) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowe na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Brańsk.

§ 3. Traci moc uchwała nr XXXV/231/2023 Rady Miasta Brańsk z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Wiceprzewodniczący Rady Miasta
Paweł Buśko

Załącznik do uchwały Nr XLVI/288/2024
Rady Miasta Brańsk z dnia 27 marca 2024 r.

**MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ**

NA LATA 2024-2030

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W MIEŚCIE BRAŃSK

4. CELE ORAZ DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

6. ADRESACI PROGRAMU

7. REALIZATORZY PROGRAMU

8. TERMIN REALIZACJI

9. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

11. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, „przemoc domową” należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dodatkowo obecne przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadzają rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególną ochroną i wsparciem objęto małoletnich, którzy są świadkami przemocy domowej – zgodnie ze zmianami ustawowymi małoletni są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy lokalnych instytucji zajmujących się pomocą dzieciom, rodzinom oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Głównym celem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest przede wszystkim zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie miasta Brańsk. Cele i zadania programu mają charakter profilaktyczny (propagowanie i promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw – w tym braku akceptacji dla przemocy) oraz wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji poprzez współpracę i wymianę doświadczeń).

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- 3) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809),
- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17),
- 5) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37),
- 6) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 127 ze zm.),
- 7) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.),
- 8) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r., poz. 145),
- 9) ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1266 ze zm.),
- 10) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 725)ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- 12) ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 ze zm.),
- 13)ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- 14)ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2023 r., poz. 900),
- 15)ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- 16)ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),

- 17) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r., poz. 900 ze zm.),
- 18) ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.),
- 19) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętym uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232).

3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W MIEŚCIE BRAŃSK

Miasto Brańsk jest jedną z dziewięciu jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu bielskiego, należącego do województwa podlaskiego. Miasto sąsiaduje bezpośrednio z dwiema gminami - gminą wiejską Brańsk, która otacza prawie całe miasto oraz gminą Rudka (od strony zachodniej). Brańsk wraz z Bielskiem Podlaskim są jedynymi miastami powiatu. Pod względem geograficznym miasto położone jest na Równinie Bielskiej, przy ważnej trasie komunikacyjnej z Warszawy do Bielska Podlaskiego i Białowieży. Oddalone jest od Bielska Podlaskiego o 24 km, od Białegostoku 57-75 km, Białowieży o 74 km i od Warszawy o 160-180 km. Miasto Brańsk zajmując powierzchnię 32,43 km² (3 243 ha), stanowi 2,34 % powierzchni powiatu. Użytki rolne zajmują powierzchnię 2 129 ha. (ok. 66%). Grunty rolne - 1 425 ha, użytki zielone - 700 ha, sady - 4 ha, lasy - 916 ha. Tereny zabudowane to 124 ha, tereny zielone - 8 ha i wody (rzeka Nurzec) 10 ha.

W celu zaplanowania działań, które są niezbędne do analizy i diagnozy problemu przemocy w rodzinie na terenie Miasta Brańsk, niniejszą diagnozę opracowano na podstawie :

- 1) Sporządzonych sprawozdań przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, przekazywanych do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku dotyczących Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także sprawozdań dotyczących realizacji statutowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej
- 2) Danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Brańsku za lata 2020-2023
- 3) Przeprowadzonych anonimowych ankiet wśród uczniów Zespołu Szkół w Brańsku dotyczącej zjawiska przemocy w szkole i w domu. W badaniu uwzględniono opinię uczniów klas V-VIII, LO, ZSZ

Według danych Urzędu Stanu Cywilnego w Brańsku liczba ludności na dzień 31.12.2023r. wynosiła 3607 osób, w tym 1778 kobiet i 1829 mężczyzn. W Mieście Brańsk zamieszkiwało 660 dzieci w wieku 0-17 lat.

Tabela nr 1 Dane demograficzne – liczba osób zamieszkujących miasto Brańsk

Rok	2020	2021	2022	2023
Kobiety	1854	1820	1799	1778
Mężczyźni	1892	1862	1853	1829

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego w Brańsku

Tabela nr 2 Struktura mieszkańców miasta Brańsk

Rok	Wiek 0-18	Wiek 19-60/65	Wiek powyżej 60-65	Ogółem
2020	751	2274	721	3746
2021	730	2211	741	3682
2022	727	2164	761	3652
2023	706	2109	792	3607

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Stanu Cywilnego w Brańsku

Na podstawie analizy demograficznej zauważyć można, że w latach 2020-2023 nastąpił znaczący spadek osób zamieszkujących miasto Brańsk. Z tabeli nr 2 wynika, że znacznemu spadkowi uległa liczba osób w wieku 0-18 lat, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku powyżej 60-65 roku życia. Ubywa także mieszkańców w wieku produkcyjnym 19-60/65. Przedstawione dane wskazują również na systematyczny proces starzenia się społeczeństwa w mieście.

Z analizy dokumentacji zgromadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, wynika że w roku 2023 udzielono wsparcia rodzinom z terenu miasta Brańsk ze względu na poniższe problemy.

Tabela nr 3 Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2023.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	54	128
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	14
Bezrobocie	19	57
Niepełnosprawność	39	58
Długotrwała lub ciężka choroba	38	68
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	10	45
W tym: Rodziny niepełne	5	14
Rodziny wielodzietne	15	76
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi		
Alkoholizm	6	14
Narkomania		
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2
Zdarzenie losowe/klęska żywiołowa		

Źródło: Sprawozdanie roczne MOPS, stan 31 grudnia 2023r.

Z powyższych danych wynika, że najczęstszą przyczyną udzielenia wsparcia i pomocy jest ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

Nieodłącznym elementem planowania i podejmowania działań na terenie miasta jest analiza Problemów Społecznych w mieście Brańsk uwzględniająca również problem przemocy

domowej. W celu pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej w 2023 roku powołany został Zespół Interdyscyplinarny. Członkami zespołu są przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, sądu, oświaty, służby zdrowia, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel organizacji pozarządowej.

Tabela nr 4 Zastosowanie procedury „Niebieskie Karty” na terenie miasta Brańsk

Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba niebieskich kart	11	7	12	16
Założone przez Policję	11	7	12	16
Założone przez MOPS	0	0	0	1
Inne instytucje	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższe dane można zaobserwować, że procedura „Niebieskie Karty” wszczynana jest głównie przez Policję. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim przekazuje Niebieską Kartę przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego, który powołuje grupę diagnostyczno – pomocową na rzecz rodziny, w której występuje zjawisko przemocy. Dane dotyczące posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020 – 2023 zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela nr 5 Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2023

Rok	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
2020	4
2021	4
2022	4
2023	16

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy danych dotyczących posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Brańsku wynika, że w latach 2020-2023 prowadzono łącznie 46 procedur „Niebieskie Karty”. W 2020 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 11 formularzy „Niebieska Karta”, w 2021r. liczba ta zmalała do 7 procedur. W 2022r. wszczęto 12 procedur „Niebieskie Karty”, zaś największą ilość „Niebieskich Kart” prowadzono w 2023r., która wynosiła 16 procedur. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc fizyczna i dochodzi do niej przeważnie pomiędzy małżonkami. Z danych zawartych w Niebieskich Kartach wynika, że najczęściej osobami doznającymi przemocy są kobiety, a agresorami mężczyźni. Przemoc występuje częściej w rodzinach z problemem alkoholowym niż w pozostałych rodzinach. Wzrost prowadzonych procedur świadczy o tym, że przemoc domowa jest coraz częściej ujawniana i osoby pokrzywdzone decydują się na podjęcie działań zmierzających do zmiany swojej sytuacji domowej. Wzrost świadomości na temat przemocy domowej mają kampanie społeczne, informacje prasowe i telewizyjne uświadamiające, że nie można zgadzać się na przemoc.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej opracowana została również w oparciu o badane ankietowe przeprowadzone wśród młodzieży Zespołu Szkół im. Armii Krajowej w Brańsku.

Badania przeprowadzono wśród uczniów klas V-VIII, LO, ZSZ. Ankieta składała się z 26 pytań merytorycznych. W badaniach udział wzięło łącznie 127 osób.

Na pytanie czym wobec Ciebie jest przemoc –większość badanych (37%) uznaje przemoc domową jako bicie, pozostała część uważa przemoc za coś złego (7%), agresję (6%), znęcanie się, wyzywanie oraz dokuczanie (5 %), a także dręczenie oraz wysmiewanie (4%), na odpowiedź „nie wiem” opowiedziało 4 % badanych. Czy byłeś ofiarą przemocy w rodzinie, szkole lub jej okolicy 54 % uczniów wskazało, że nie było ofiarą przemocy w rodzinie, szkole lub jej okolicy, natomiast 46 % badanych było ofiarami przemocy, 15% uczniów nie pamięta o takim zajściu. Jeśli byłeś ofiarą przemocy, jaka była jej forma, na to pytanie 31 % uczniów odpowiedziało, iż były to wyzwiska oraz wysmiewanie, 20% stwierdziło, iż było to zaczepianie, 16 % respondentów stwierdziło, że formą przemocy jaką doświadczyli było kopanie, zawstydzanie oraz poniżanie, 12 % uczniów została pobita. Pozostała część badanych miała ograniczaną swobodę wykraczającą poza normę zabierano im jedzenie (10%), 9% była zastraszana pobiciem, inni byli okradani 4%, wymuszano na nich pieniądze 5%, 4 % ankietowanych była zaniebawiana materialnie. Uczniowie zapytani byli o powiadomienie kogoś o fakcie przemocy – 20 % ankietowanych opowiedziało, że informowało (mamę/rodzica -5 %, przyjaciółkę/przyjaciela – 4 %, nauczycieli – 2 %), 11 % badanych nie powiadomiło nikogo o fakcie doznania przemocy 2% badanych nie powiadomiło o fakcie bycia ofiarą przemocy ponieważ bało się. Na pytanie o to czy wiedzą do kogo zwrócić się jeśli doświadczy się przemocy - tylko 35 % ankietowanych wie do kogo może się zwrócić w takim przypadku (rodzice – 18%, nauczyciele – 12 %, mama – 5%), natomiast 13 % ankietowanych nie wie do kogo może się zwrócić z problemem przemocy. Ankietowani byli pytani o miejsce gdzie doświadczali aktów przemocy. Odpowiedzi były następujące ponad 52 % ankietowanych doznaje przemocy w szkole (!), inni doznawali przemocy w otoczeniu, w którym znajduje się szkoła 14 %, inni w drodze do szkoły lub ze szkoły 12% oraz na boisku szkolnym 10%, również 10 % badanych doznaje przemocy w domu. Na pytanie czy byłeś świadkiem przemocy w domu, szkole i okolicy szkoły odpowiedzi były następujące: 51 % badanych deklaruje, że było świadkiem przemocy w domu, w szkole i jej okolicy, 27 % badanych nie było świadkiem przemocy, zaś 16 % ankietowanych nie pamięta takiego faktu. Uczniowie odpowiadali też na pytanie gdzie miała miejsce przemoc przejawiająca się w szkole: aż 43 % uczniów było świadkami przemocy na korytarzy szkolnym, 27 % w szatni szkolnej, zaś pozostała część – 9 % uczniów w toalecie, w klasie podczas przerwy oraz w innych miejscach, których nie podają dokładnie. Na pytanie jak często dzieje się coś złego w szkole młodzież odpowiedziała następująco: zdaniem 33 % ankietowanych rzadko dzieje się coś złego w szkole, zaś 26 % często obserwuje w szkole przemocowe zachowania 18 % uczniów bardzo rzadko doświadczyła złego zdarzenia w szkole, zaś 17 % bardzo często. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, najwięcej złego (przemocy) w szkole dzieje się według 68% ankietowanych podczas przerwy, według 20 % po lekcjach, zdaniem 14 % w czasie zajęć, zaś 12 % odpowiedziało, że w innych miejscach, których nie określono. Poza szkołą świadkiem przemocy było 27 % uczniów, 45 % ankietowanych nie było świadkiem takich zachowań, natomiast 29 % badanych nie pamięta takiego zdarzenia. Na pytanie o miejsce gdzie najczęściej występują zachowania przemocowe 12 % badanych odpowiedziało że było świadkami przemocy w otoczeniu w którym znajduje

się szkoła, 12% spotykało się z przemocą w innych miejscach, których nie określają dokładnie, 9 % było świadkiem w okolicy swojego miejsca zamieszkania, na boisku szkolnym świadkiem przemocy było 8 % uczniów, 7 % ankietowanych było świadkiem przemocy w drodze do szkoły lub ze szkoły, zaś 5 % w domu. 39 % ankietowanych nie zareagowało na sytuację przemocy, zaś 22 % zareagowało na sytuację, którą widzieli, 13 % badanych nie pamięta takiej sytuacji. Sposób w jaki reagowali na sytuacje przemocowe przedstawiają się następująco : 14 % ankietowanych stanęło w obronie ofiary przemocy, 10 % powiadomiło kolegę, 6 % powiadomiło nauczyciela, policję powiadomiło 3 %, zaś rodziców powiadomiło 2 % badanych. 53 % badanych znało osobę stosującą przemoc, 24 % uczniów nie wiedziało kto jest sprawcą przemocy. Najczęstszą odpowiedzią dotyczącą sprawy przemocy była wybierana odpowiedź o koledze/uczniu z klasy 24%, 16 % badanych odpowiedziało, iż była to młodzież z miejscowości, na której terenie znajduje się szkoła, 14 % odpowiedziało, że był to uczeń z innej klasy, 10 % odpowiedziało, że osobą stosującą było osoba dorosła. Uczniowie byli również zapytani o stosowanie przemocy przez nich samych. Ponad połowa badanych – 61 % nie dokonywało przemocy w domu lub w szkole i jej okolicy, 17 % stwierdziło, że dopuściło się aktu przemocy, zaś 13 % ankietowanych nie pamięta takiego zdarzenia. W 21 % przypadków uczniów stosujących przemoc działali oni w pojedynkę, zaś 12 % uczniów w działało grupie. Formy przemocy jakie były stosowane przez ankietowanych uczniów: najczęstsze z nich były to wyzwiska 15 %, 10 % ankietowanych odpowiedziało, że było to zaczepianie, szturchanie, 9 % - kopanie oraz wyśmiewanie się, 7 % respondentów stosowała przemoc fizyczną – pobicie, zaś 6 % uczniów zabierała jedzenie oraz niszczyła rzeczy. Znacznie mniej ankietowanych, poniżej 5% wymuszała pieniądze, kradła, straszyla pobicie, rozbojami. Uczniowie zapytani byli również o przyczynę stosowania przemocy. Większość stosowała przemoc dla zabawy (12%), 5 % robiła to pod presją innych, zaś 4 % z chęci zysku, natomiast 2% badanych dokonywało przemocy z chęci zaimponowania innym. W związku z dokonywaną przemocą 20 % uczniów nie poniosła konsekwencji za swoje czyny, zaś 10 % badanych poniosła odpowiedzialność za swoje czyny. Najczęściej konsekwencje wychowawcze za zachowania przemocowe badanych wyciągali rodzice - 7%, natomiast 4 % ankietowanych poniosło konsekwencje dyscyplinarne w szkole, 2 % badanych odpowiedziało za swoje postępowanie przez sądem lub policją. Propozycje uczniów aby w rodzinie lub szkole nie miały miejsca akty przemocy 9% ankietowanych zaproponowało zgłoszenie przemocy odpowiednim służbom, 4 % badanych zaproponowało rozmowę, dialog. Propozycją 2 % udzielających odpowiedzi w ankiecie było, aby nauczyciele bardziej zwracali uwagę na uczniów, zmiana pedagoga oraz zatrudnienie psychologa. 13 % badanych nie wiedziało jakie zaproponować działania niwelujące przemoc .Wymieniane były też odpowiedzi: powiadomienie dorosłych, wyprowadzka, pobicie tych co biją słabszych, założenie kamer, bycie zgodnym, usunięcie lekcji, mówienie dorosłym, zgłaszanie problemu, przeciwdziałanie przemocy, nie kłócenie się, zabranie telefonów, lekcje zdalne, uciec do Afryki. Niektórzy proponowali nie robić nic w sytuacji przemocy. Uczniowie byli zapytani również o to czy czują się bezpiecznie w swojej szkole. 46 % badanych nie czuje się bezpiecznie, 45 % odpowiedziało, że czuje się bezpiecznie. Na pytanie o poczucie bezpieczeństwa w swoich rodzinach 84 % odpowiedziało, że czują się bezpiecznie w nich, zaś 7 % nie czuje się bezpiecznie w swojej rodzinie. Spośród ankietowanych ponad połowa – 56 % uczniów stanowili chłopcy, zaś 43 % to dziewczyny.

Celem ankiety było zbadanie stopnia świadomości młodzieży na temat zjawiska przemocy domowej oraz rozpoznawanie postaw wobec zachowań przemocowych. Z analizy uzyskanych danych ilościowych i jakościowych wyłonił się obraz znacznej świadomości na temat zjawiska przemocy ale najbardziej niepokojącym jest fakt występowania tego zjawiska na terenie szkoły. Istnieje zatem pilna potrzeba podjęcia działań eliminujących to zjawisko jak również ogromna potrzeba edukacji i profilaktyki. Weryfikacja powyższych danych wskazała, że kluczowym jest zadbanie o upowszechnienie informacji o kompetencjach służb i instytucji udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia. Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie. Realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochronie Ofiar Przemocy Domowej w Mieście Brańsk na lata 2024-2030 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

4. CELE ORAZ DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Mieście Brańsk.

Cele szczegółowe:

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 5. Prowadzenie działań profilaktycznych oraz edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

Realizacja celów Programu nastąpi poprzez realizację poniższych działań:

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

- 2) Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Brańsk oraz monitorowanie zjawiska przemocy domowej Aktualizacja strony internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brańsku w zakresie informacji promującej idee Programu oraz informacji dotyczącej zjawiska przemocy domowej.
- 3) Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta Brańsk.
- 4) Pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych odnośnie przyczyn i skutków przemocy domowej.
- 5) Organizacja akcji i wydarzeń profilaktyczno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej.
- 7) Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.
- 8) Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
- 9) Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.
- 10) Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a) liczba programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do dzieci i młodzieży,
- b) liczba programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy skierowanych do rodziców,
- c) liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych w zakresie przemocy domowej,
- d) liczba programów i kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w których brano udział,
- e) liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Termin realizacji działań celu szczegółowego : zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku, Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Działania:

- 1) Realizacja zadań przewidzianych w ustawie przez Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku oraz funkcjonujące grupy diagnostyczno-pomocowe.
- 2) Upowszechnienie baz danych teleadresowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
- 3) Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w szczególności medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej poprzez opracowanie materiałów edukacyjnych.
- 4) Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.
- 5) Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

- 6) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej poprzez m.in. realizację procedury „Niebieskie Karty”, realizowanie przez lokalne instytucje pomocy osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, informowanie osób doznających przemocy domowej na temat możliwości terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych, na temat dostępności do ogólnopolskich telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób doznających przemocy domowej oraz informowanie na temat świadczonej pomocy przez ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej, w przypadku wystąpienia konieczności – zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W przypadku pojawienia się potrzeby, osobom doznającym przemocy domowej zostanie zabezpieczony lokal socjalny.
- 7) Monitorowanie działań pomocowych udzielanych osobom doznającym przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a) liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy domowej,
- b) liczba osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej objętych monitoringiem,
- c) liczba rodzin doznających przemocy domowej objętych pracą socjalną, poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
- d) liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej osób doznających przemocy domowej,
- e) liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- f) liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych,
- g) liczba osób doznających przemocy domowej przebywających w ośrodkach wsparcia.

Termin realizacji działań celu szczegółowego : zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku, Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

- 1) Rozpowszechnianie informatorów baz teleadresowych podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową oraz baz teleadresowych podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących działania wobec osób stosujących przemoc domową.
- 2) Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej poprzez działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
- 3) Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi poprzez przekazywanie organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.
- 4) Informowanie przez Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku osób stosujących przemoc domową o dostępności programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w ww. programach.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- a) liczba przeprowadzonych interwencji,
- b) liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”;
- c) liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- d) liczba przekazanych policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc,
- e) liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę.

Termin realizacji działań celu szczegółowego : zadanie bieżące, realizowane corocznie.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku, Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Bielsku Podlaskim, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Cel 4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

- 1) Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Umożliwienie skorzystania z wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia w przypadku pojawienia się potrzeby oraz w zależności od potrzeb finansowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- 1) liczba osób biorących udział w szkoleniach/podnoszących swoje kwalifikacje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) liczba zakupionych materiałów szkoleniowych.

Termin realizacji działań celu szczegółowego : zadanie stałe.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe.

Cel 5. Prowadzenie działań profilaktycznych oraz edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

- 1) Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- 2) Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych ukazujących problem zjawiska przemocy domowej, a także wzbudzających wrażliwość wśród społeczeństwa na występowanie zjawiska przemocy domowej oraz wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zgłaszanie takich przypadków. Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;

- 3) Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz wychowania bez przemocy, a także podnoszących ich kompetencje opiekuńczo- wychowawcze;
- 4) Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne;
- 6) Ścisła współpraca z innymi podmiotami na terenie miasta podejmującymi działania mające na celu edukację społeczności lokalnej w kierunku przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- 1) liczba osób stosujących przemoc domową;
- 2) liczba osób doznających przemocy domowej;
- 3) liczba działań monitoringowych;
- 4) liczba przeprowadzonych diagnoz.

Termin realizacji działań celu szczegółowego : zadanie stałe.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku.

Partnerzy realizacji: placówki służby zdrowia, specjaliści, Prokuratura Rejonowa w Bielsku Podlaskim, Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe.

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów wskazanych w Programie, określono podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna - obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej- obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak

również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową – obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Każde z działań we wskazanych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom doznającym przemocy domowej, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych.

6. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców miasta Brańsk, w szczególności osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej oraz rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej. Adresatami programu są również przedstawiciele instytucji i służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Brańsk.

7. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu są podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny w Brańsku,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim, Posterunek Policji w Brańsku,
- 4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brańsku,
- 5) Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie miasta Brańsk,
- 6) Służba zdrowia.

8. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. od 1.01.2024 r. do 31.12.2030 r.

9. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie na terenie Miasta Brańsk w latach 2024-2030. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą realizowane w formie ciągłej.

10. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście Brańsk na lata 2024-2030 będą środki pochodzące z budżetu miasta Brańsk oraz z jednostek organizacyjnych miasta Brańsk, w tym ze środków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego w Brańsku zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku.

11. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o zebrane dane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku w formie sprawozdań (pisemnie lub elektronicznie) dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację do 28 lutego każdego roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku sporządzi oraz przedłoży do 30 kwietnia każdego roku Radzie Miasta Brańsk sprawozdanie z realizacji Programu wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka.